

PAUL POIRET’NİN “LES ROBES DE” ALBÜMÜNDEKİ ELBİSELERİN İNCELENMESİ

Menekşe SAKARYA

Dr. Öğr.Üyesi., Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, msakarya@ohu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-2285-4448

Sakarya, Menekşe. "Paul Poiret'nin "Les Robes De" Albümündeki Elbiselerin İncelenmesi". idil, 101 (2023 Ocak): s. 11–23. doi: 10.7816/idil-12-101-02

ÖZ

Poiret, meslek hayatı boyunca sanatçılarla işbirliği yapmış, tasarımlarını birer sanat eseri olarak pazarlayabilmek için çeşitli girişimlerde bulunmuştur. 1908'de genç ressam Paul Iribe'ye pochoir tekniği ile çizdirdiği ve sadece 250 baskıdan oluşan "Les Robes De" isimli albümü bu girişimlerin en önemlileri arasındadır. Bu çalışmada albümün moda illüstrasyonun tarihi açısından önemli bulunması nedeni ile albümde yer alan elbiselerin silüet ve model özellikleri araştırılarak Poiret'nin dönem modasına katkısının incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. On moda levhasından oluşan albümde yer alan elbise, kaban ve başlıkların tümü bu araştırmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmanın sınırlılıkları doğrultusunda albümde yer alan on yedi elbise illüstrasyonunun tümü çalışmanın örneklemini oluşturmuştur. Oluşturulan giysi inceleme formu aracılığıyla elbiseler kategorilendirilmiş ve tablolaştırılmıştır. Elbiselere ait özellikler elde edilen bulgular doğrultusunda yorumlanmıştır. 'Directoire' koleksiyonu olarak nitelenen albümdeki elbiselerin yüksek bel hattına ve korseden kurtulan kadın bedeninin yenilikçi bir formda aşağı doğru düz uzanan hatlara sahip olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Moda illüstrasyonu, Paul Poiret, Paul Iribe, 'Les Robes De' albümü, Moda tasarımı

Makale Bilgisi:

Geliş: 19 Kasım 2022

Düzeltilme: 22 Aralık 2022

Kabul: 12 Ocak 2023

Giriş

Giysilerin tanıtılması amacıyla yapılan illüstrasyonlar, ilk olarak 19. yüzyılda görülmeye başlamıştır. Bu dönemde moda tasarımcıları tasarımlarını genellikle illüstratörlere çizdirmiş ve müşterilerine bu çizimler aracılığı ile fikirlerini aktarmıştır. Bu durum toplumda moda bilincinin oluşması ile ilgili çeşitli ipuçları vermiştir (Sünerli ve Şahin, 2018: 185). 20. yüzyıldan sonra moda illüstrasyonu gerçek anlamda moda imajını ifade etme aracı olarak kullanılmaya başlamıştır (Kang ve Kim, 2002: 97). Öte yandan 20. yüzyıl başlarında moda tasarımcıları kendilerini bir zanaat erbabı görerek terziilik mesleğinden ayırmış ayrıca birer sanatçı olduklarını ve yüksek sanat dünyasına ait olduklarını iddia etmişlerdir. Moda tasarımcıları, döneminin sanat akımları ya da görsel kültür öğelerinden etkilenerek ortaya tasarımlar çıkarmalarının yanı sıra kendilerine birer sanatçı kimliği kazandırarak sanat dünyasıyla sıkı ilişkiler içine girmeyi başarmış ve sanatın sosyal alandaki etki gücünü her daim kullanmışlardır. Bu moda tasarımcıları arasında en bilenenleri ilk moda tasarımcısı olarak anılan Charles Frederic Worth ve modanın kralı olarak bilinen Paul Poiret'dir. Charles Frederick Worth kıyafetlerine etiket dikmiş, günlük yaşamında bir sanatçı gibi davranan Paul Poiret ise hem tasarladığı kıyafetlerine isimler koymuş, hem de kıyafetlerin üzerindeki fikri mülkiyet hakları için mücadeleler vermiştir. (Özüdoğru, 2013: 213; Uysal, 2017: 39-40). Yine 19. yüzyılda Avrupa'da Jacques Doucet, Doeuillet, Fortuny, Paquin gibi birçok tasarımcı dönemin moda dergilerinde varlık göstermiş ve çeşitli moda eğilimlerinin oluşmasına katkı sağlamıştır (Sünerli ve Şahin, 2018: 185). Ayrıca bu tasarımcılar yaşamları boyunca sanat çevreleri ile yakın ilişkiler kurmuş ve birer sanat destekçisi olmaya çalışmışlardır. Özellikle Paul Poiret kendi moda evini daha kurumsal bir kimliğe büründürmek için logo, etiket, illüstrasyon ve reklam işleri için sanatçılarla iş birliği çalışmaları yapmıştır (Görsel 1) (Özüdoğru, 2013: 213; Uysal, 2017: 39).

Görsel 1. Paul Poiret etiket örnekleri (URL 1; URL 2)

Tüccar bir babanın oğlu olan Paul Poiret (1879-1944) mesleğine erken yaşlarda Doucet'nin yanında desinatör olarak başlamış ve daha sonrada Charles Frederick Worth ile birlikte çalışarak uzmanlaşmıştır. Döneminin moda dünyasını ve farklı estetik alanlarını etkilemeyi başaran modacı Poiret, 1904'te kendi moda evini kurmuştur. Gösterişli modacı kişiliği ve bu alanda attığı girişimci adımlar sayesinde günümüz moda anlayışını dahi etkilemiştir (Baudot, 2001: 40).

Poiret, ilham kaynaklarının çoğunu tarihten alan ve kendisinden önceki önemli modacıların mirasını devralarak yenilikçi bir tavırla tasarım yapan bir modacıdır. Breward'a (2003: 38) göre; Poiret; Uzak ve Orta Doğu ve Antik Yunan'a ait görsel elementler ile sanat, tiyatro ve kostüm tarihi O'nun ilham kaynakları olmuş ve bunları yarattığı yeni stile adapte etmiştir (Aktaran: Akdemir, 2016: 14). Fransız moda tasarımcısı Poul Poiret, 1906'da Antik Yunan giyimi tarzında ve Fransız Devriminin korsesiz sütunumsu silüetinden esinlenen 'Directoire' silüetini tasarlamıştır (Fogg, 2014: 216). Öte yandan Doğu ve Türk üslubuna olan ilgisini giysi tasarımlarına yansıtan en önemli modacı olduğu söylenebilir. Poiret'nin tiyatroya olan ilgisi onun giysi tasarımlarında kostüm türü çalışmalar yapmasına neden olmuştur. Örneğin 1909 yılında Paris'te "Ballets Russes" in ilk gösteriminden sonra Oryantalizm akımının etkisinde kalmış ve Poiret, 1911 yılından sonra bu akımın giysi tasarımlarının önderi olmuştur. Bu akıma olan ilgisi onu, Türklerin, Perslerin ve Sümerlerin kostümelerini de araştırmasını sağlamıştır. Poiret, yeni koleksiyonlarını tanıttığı tiyatro şovları gibi hazırladığı ve çok ses getiren tanıtım partilerinde Turquerie esintisini yansıtmıştır. Bu koleksiyonlarda yer alan harem/şalvar pantolon ve 'abajur' olarak adlandırdığı tuniği bilinen en önemli parçalardandır. Dönemin aktrisleri için de kostümler hazırlayan Poiret'nin oryantalist ve avangart etkili yüzey tasarımlarında olduğu gibi formda da bir çok yenilik arayışlarına girmiştir (Fogg, 2014: 216; Opöz, 2018: 67- 68). Poiret'nin yaratıcı ve yenilikçi düşüncesi giysi tasarımlarında çeşitli buluşlar meydana getirmesini sağlamıştır (Mehrali, 2015: 29). Bu yeniliklerin en önemlileri arasında Poiret'in giysilerdeki 'S' korseslerden kadın vücudunu kurtararak doğal formunu kullanmış olmasıdır. Onun bir sanat okulu açması, kumaş desenleri tasarlatması, moda katalogları hazırlatması, moda evinin faaliyet alanlarını genişleterek parfüm, ev tekstili gibi alanları eklemesi gibi özellikleri diğer yenilikçi yaklaşımları olarak gösterilebilir. Ayrıca

Japon kimonolarının ve Yunan kitonlarının Poiret'nin kullandığı drapaj tekniğini de etkilediği görülür (Akdemir, 2016:14-18).

"Paul Poiret, 20. yüzyılın başlarında Paris'in sanatsal ve yaratıcı gelişiminde önemli bir figür" olarak yer almıştır (Opöz, 2018 : 67). Poiret, sanatla ilgilenen bir tasarımcı olmasına rağmen bu ilgisini sadece tasarımlarında kullanmamış, aynı zamanda tasarımlarını pazarlamak için yeni olasılıkları keşfetmeye yönelmiştir. Bu doğrultuda Poiret ilk adımını, 1908 yılında "Les Robes De Paul Poiret" adlı küçük tanıtıcı albümünü oluşturmada Paul Iribe'ye avangart elbise tasarımlarının illüstrasyonlarını yapma görevini vermesiyle atmıştır. Iribe, pochoir olarak adlandırılan el çizimi ve boyaması ile yapılan stencil şablon baskı tekniği (URL 3) ile resmettiği koleksiyonda elbise, kaban ve saç modellerinin yer aldığı sıra dışı bir albüm oluşturmuştur (Koda ve Bolton, 2007: 35; Fogg, 2014: 208). Ayrıca bir işadamı olan Poiret, reklamın önemini anlamış, ancak moda tasarımcısı olarak, bu reklamın çok gösterişli olmaması gerektiğinin de farkına varmıştır. Onun bu önemi anlamış olması, tasarımlarını sanatçılarla işbirliği içinde birer sanat eseri olarak pazarlamasına yol açmıştır. Poiret, daha geniş kitlelere ulaşmak için moda basınıyla da yakın ilişkilerini sürdürmüştür (Kudriavtseva, 2003: 25-26). Hatta onun tanıtım ve iletişim konularında öncü bir kişiliğe sahip olması giysi tasarımlarını yaptığı ünlü müşterilerinden daha ünlü olmasını sağlamıştır (Kawamura, 2016: 111).

Poiret birlikte çalıştığı sanatçı ve illüstratörlerle tasarımlarını resmederek çeşitli dergilerde, yayınlamasını sağlamıştır (Uysal, 2017: 40). Bunlardan birisi de Paris'teki pek çok dergi ve günlük gazetede çalışmış bir Fransız illüstratör olan Paul Iribe'dir. Poiret, Iribe'nin Le témoin dergisi için yaptığı illüstrasyonlardan çok etkilenmiş ve bir işbirliği için onunla iletişime geçmeye karar vermiştir (URL 4). Ayrıca Poiret, en rafine ve pahalı haliyle zengin müşterilerinin zevklerine hitap edecek olan "pochoir baskı" tekniğinin sunduğu olanakları fark eden ilk modacılar arasında biridir. Bu nedenle 1908'de Paris'te, genç grafik sanatçısı Paul Iribe'den Les Robes de albümü için tamamı on yedi elbise, üç kaban ve yedi saç stilini gösteren on moda levhasından oluşan tasarımlarını illüstre etmesi için ricada bulunmuştur. Toplam 250 adet baskıdan oluşan bu illüstrasyonlar lüks bir albüm olarak yayınlamıştır (Kudriavtseva, 2003: 25; Troy, 2003: 53; Hopkins, 2010:12). Poiret, Paul Iribe ile olan "Les Robes De" albümü ile ilgili anılarını şöyle anlatmıştır:

"Iribe'ye, toplumun önde gelenlerine yönelik, güzel Arches ya da Hollanda kağıdına basılmış giysilerimin tasarımlarından oluşan çok güzel bir cilt (albüm) yapma niyetimi bildirdim. Bu benim açımdan dünyanın seçkin hanımlarına gönderilmek üzere hazırlanmış bir hediye niteliği taşıyordu. Iribe'nin de paraya ihtiyacı vardı. Ona ilk çizimlerinin bedelini ödedim ve ortadan kayboldu. Onu bu albümü bitirmeye zorlamak için oldukça ciddi bir şekilde tehdit ettiğimi hatırlıyor gibiyim. Nihayet bana son orijinallerini gönderdi ve baskıya gittik. Bugün bu eser (albüm) çok iyi bilinmektedir ve her sanatçının veya sanatseverin kütüphanesinde bulunmalıdır. Ayrıca bu cilt, benzeri görülmemiş ve çok şaşırtıcı bir belge niteliğindedir. Ancak o dönemin ruhuyla tasarlandığından bugüne göre biraz eski moda kaldı. Albüm, "Les robes de Paul Poiret racontées par Paul Iribe" başlığını taşıyordu. Avrupa'nın her hükümdarına, son derece zarif karakterlerle basılmış bu ciltli albümün birer kopyası, kişiselleştirilmiş bir ithafla gönderildi. İngiltere Kraliçesi S.M.'nin ki hariç tüm kopyalar gönderilenler tarafından çok iyi karşılandı ve takdir edildi. İngiltere'den bir nedimeden gelecekte bu tür illüstrasyonları içeren mektuplar göndermekten kaçınmam istenen bir mektup aldım. İngiltere Kraliçesi'nin tutumunu ve bu yanlış anlaşılmanın nedenini hiçbir zaman anlamadım" (URL 5; URL 6).

Fransız İllüstratör Paul Iribe (1883-1935), karikatürist, tasarımcı, dekoratör aynı zamanda sanat yönetmenidir. On yedi yaşında illüstrasyon kariyerine başlamış, Art Deco akımından ve Japon resminden etkilenmiştir. Paul Iribe, moda tasarımı, mobilya tasarımı, tiyatro, mücevher, tekstil ürünlerine yönelik birçok projede yer almıştır (URL 7). Iribe, bu albümde pochoir (stencil) tekniğini uygularken kullandığı renklerin canlı görünmesi için ayrı ayrı baskı şablonları ile çalışmıştır (Hopkins, 2010: 12). Iribe'nin tarzı, moda tasarımcısı Paul Poiret'in modern fikirleriyle birleşerek oldukça radikal bir tasarım estetiği ile rahat bir çizgiye sahip giyim serisini ortaya çıkarak gündem olmasını sağlamıştır (URL 8).

"Les Robes de Paul Poiret racontées par Paul Iribe" (Paul Iribe tarafından tasvir edilen Paul Poiret'in elbiseleri) isimli albüm, Ekim 1908'da yayınlanmış ve Poiret müşterilerine gelişini gururla duyurmak için albümün içine kendi el yazısı ile: "Madam, Paul Iribe'nin çok çekici çizimlerini yaptığı elbiselerimin bir araya getirdiğim albümünün bir örneğini size göndermekten çok keyif alıyorum. Bu yayına gösterdiğim özenin sizin beğenimize layık olduğunu ve ilginizi çekeceğinizi umuyorum" notunu yazarak duyurmuştur. Poiret, bu yayını 1909'da Salon d'Automne'da sergilemeyi başarmıştır (Troy, 2003: 53).

Poiret'nin elbiselerinin Iribe tarafından yalın silüetler, akıcı hatlar ve cesur renklerle çizilmiş resimleri 20. yüzyılda moda illüstrasyonunun tanımlanmasının da yolunu açmıştır (Fogg, 2014: 208). Poiret, elbiselerinde bel hattını yükseltmiş ve etek formunu düzleştirerek figürleri uzatarak ve modernleştirmiştir. Hatta Iribe, eski ve yeni arasındaki ayrımı daha da belirgin kılmak istercesine, Poiret'nin tasarımlarını canlı renklerle tasvir ederken, arka plandaki iç mekânları siyah-beyaz çizimler olarak işlemiştir (Koda ve Bolton, 2007: 35). Böylece bir modacı ilk kez kreasyonunun anlatmak için modern sanattan yararlanmış ve moda illüstrasyonunu yeniden tanımlanmasına katkı sağlamıştır (Hopkins, 2010: 12).

İki yıl sonra Poiret, ikinci bir albüm oluşturmak için başka bir sanatçı olan Georges Lepape ile işbirliği yapmıştır. Iribe ve Lepape'nin pochoir tekniği ile yaptıkları çalışmaları, saf, parlak renkler, zarif çizgiler, özel oda veya bahçelerdeki aristokrat ortamlar ve stilizasyon kullanım ile moda illüstrasyon sanatında devrim yaratmış ve sanatçılar bu tekniklerle hem doğunun ilgi çekici Oryantalizmini hem de elbiselerin asil zarafetini aktarmışlardır (Kudriavtseva, 2003: 25).

Bu araştırmada Paul Poiret'nin 1908 yılında sanatçı Paul Iribe'ye Japon tekniklerine dayanan pochoir tekniğini kullanarak (Sünerli Topan, 2021: 9) toplam 250 kopyadan oluşan elbise, manto ve başlık tasarımlarından oluşan "Les Robes De" albümünün moda illüstrasyonun tarihi açıdan önemli bir yere sahip olması nedeniyle incelenmesi amaçlanmıştır. Poiret'nin kariyerinin başlarına denk gelen ve devrimci yaklaşımla yaratıcılığını sergilediği 'Directoire' tarzı kıyafetlerin yer aldığı bu albümde renk, silüet, desen, kumaş, süsleme ve model özelliklerinin belirlenerek dönem modasına katkısının araştırılması da çalışmanın diğer amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırma niteliksel bir analize dayanmaktadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. İçerik analizi, benzer verilerin belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmesi ve bunların anlaşılır biçimde düzenlenmesi sürecidir. Tümevarımcı analiz olarak da adlandırılır. Bu analiz ile veriler, derinlemesine bir işleme tabi tutulur, yeni kavram ve kategorilerin keşfedilmesini sağlar. Temelde yapılan işlem, verilerin kodlanması, temaların bulunması, kod ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanarak yorumlanmasıdır (Akbulut, 2013:155). Poiret'in 1908'de yayınladığı ve en iyi müşterilerine sunmayı amaçladığı elbise tasarımları 250 imzalı kopyadan oluşmuştur. Bu proje için Iribe, on yedi elbise, üç kaban ve yedi saç stilini illüstre etmiştir. Albümün tamamı on moda levhasından oluşmaktadır. Albümün tümünde yer alan elbise, kaban ve başlıklar bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Albümdeki on yedi elbise tasarımlarının tümü ise araştırmanın örneklemini olarak belirlenmiştir.

Albümde yer alan elbiselerin analizi moda tasarım süreci açısından değerlendirilmiştir. Bunun için öncelikle albümde yer alan elbiselerin tamamının görselleri tablolaştırılarak her levhaya bir kod (Model a) verilmiştir (Görsel 2). Bu levhalarda yer alan tüm elbiseler (17 elbise) kendi içlerinde tekrar kodlanmıştır. Örneğin Model a: a1, Model b: b1, b2 gibi. Poiret'nin dönemine ait çizgisi, renk, silüet, model, kumaş ve süsleme teknikleri açısından değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme için 'giysi inceleme formu' oluşturulmuştur. Bu formda moda levhalarında yer alan elbiseler:

- 1) Renkler,
- 2) Silüet ve model özellikleri,
- 3)Desen, kumaş ve süsleme özellikleri açısından olmak üzere kategorilendirilmiştir.

Bu kategorilere göre oluşturulan üç form ile moda levhaları incelenmiş ve tespit edilen özellikler düzenlenerek bu formlara yansıtılmıştır. Birbirine benzeyen bazı detaylar gruplandırılarak forma eklenmiştir. Tablolar ile elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Araştırmanın amacı doğrultusunda belirlenen sınırlılıkları ise şu şekilde belirlenmiştir.

- Araştırma, albümde yer alan on yedi elbise tasarımı ile sınırlıdır.

Çalışmada araştırmanın sonuçlarını ve geçerliliğini etkileyeceği düşüncesi ile şu sayıtlar geliştirilmiştir:

- Elbiselerin renk, silüet, form/biçim, desen, kumaş ve süsleme teknikleri analizleri illüstratörün ifade gücü ile ortaya çıkan resimlerden anlaşıldığı şekli ile analiz edilebilir.
- Albüm, pochoir tekniği ile moda levhalarına (Arches ya da Hollanda kağıdı) basıldığından oluşan katmanlar nedeni ile kumaş, desen ve süsleme özellikleri bu tekniğin uygulanmasından anlaşılabildiği ölçüde analiz edilebilir.

Model a: a1-a2

Model b: b1-b2

Model c: c1-c2-c3

Model d: d1

Model e: e1-e2-e3

Model f: f1-f2-f3

Model g: g1-g2

Model h: h1

Görsel 2. Paul Poiret ve Paul Iribe "Les Robes De" Albümü (URL 9).

Bulgular

Poiret, moda tasarımı alanındaki öncü fikirlerini ve yaratıcı tasarımlarını ileri sürdüğü Paul Iribe'ye resmettirdiği (1908) "Les Robes De" albümünde yayınlanmıştır. Araştırmanın bu bölümünde albümde yer alan moda illüstrasyonlarında yer alan elbiseler incelenerek analiz edilmiş ve şu bulgulara ulaşılmıştır:

Renk:

Albümde, her elbise ayakta duran bir kadın figürü tarafından giyilmiş olarak sunulmuştur. Iribe illüstrasyonlarını genellikle mobilya parçalarının, bir tablonun veya diğer iç dekorasyonların yanında tek tek veya gruplar halinde pozlamıştır. Gravür ve aquatint'i (leke baskı) çağrıştıran bir teknikle yalnızca siyah beyaz olarak işlediği dekorların aksine, kadınların ve özellikle giysilerin pochoir tekniği ile resmedilmesinde ise yoğun emeğin harcandığı, uygulamada doygun ve parlak renklerin öne çıkarıldığı görülür (Troy, 2003: 53).

Tablo I. "Les Robes De" Albümündeki Elbise Renkleri

Elbise Renkleri	Model a		Model b		Model c			Model d	Model e			Model f			Model g		Model h	Toplam
	a1	a2	b1	b2	c1	c2	c3	d1	e1	e2	e3	f1	f2	f3	g1	g2	h1	
Pembe	X											X				X	X	4
Lacivert	X															X		2
Gri	X				X				X									3

Yeşil		X							X	X								3
Vişne		X							X					X				3
Sarı	X	X		X	X		X	X		X		X		X	X	X		11
Haki Yeşil			X									X					X	3
Beyaz/Krem	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X	X			X	14
Turkuaz			X			X		X	X	X		X			X			7
Kırmızı				X	X			X	X				X	X				6
Mavi					X	X							X			X		4
Siyah			X			X					X		X		X			5
Mor							X											1
Açık mor							X											1
Turuncu									X		X				X			3
Gold				X													X	2

Pochoir tekniği ile oluşturduğu şablonlarında Iribe her plakada dört ile on üç arasında değişen renk kullanmıştır (Troy, 2003: 53). Tablo I incelendiğinde Paul Iribe'nin en çok beyaz veya krem, ikinci olarak ise sarı rengi kullandığı görülür. Ayrıca albümde Poiret'nin tasarımlarında kontrast renklerin (yeşil-kırmızı), sıcak (sarı-kırmızı), sıcak ve soğuk (sarı-mavi), soğuk, (mavi-lacivert) renklerin bir arada kullandığı görülmüştür. Araştırmada saç renkleri de bu tabloda değerlendirilmiş elbiseler ve silüetlerin bütüncül olarak incelenmesi amaçlanmıştır. Paul Iribe, tasarımları antika mobilya parçaları, dekoratif sanat eserleri ve eski usta tabloları dahil olmak üzere şık bir şekilde düzenlenmiş arka planlarla yan yana koymuştur. Renkli olarak tasvir edilen elbiseler, siyah-beyaz fonlardan fırlamış gibidir. Poiret'in 'Directoire' tarzı elbiselerinin canlı renkleri, Iribe'nin monokrom fon kullanımıyla ön plana çıkmıştır (URL 10); Blackman, 2007, s.12). Iribe, kadın figürlerini tipik fotoğrafçı pozunu ile resmetmiştir. Seçtiği arka planlar ile belli belirsiz bir manzarada veya iç mekân içinde duran modeller sanki fotoğrafa poz veriyormuş algısı uyandırmıştır (URL 11).

Form ve Silüet:

Evrimsel fikirleriyle moda dünyasını değiştiren önemli moda tasarımcılarından birisi olan Paul Poiret, Les Robes De albümünde tasarladığı elbiselerin bel hattını yükseltmiştir (Görsel 1) (Kawamura, 2016: 111).

Tablo 2. "Les Robes De" Albümünde Yer Alan Elbiselerin Model Özellikleri

Silüet	Model a		Model b		Model c			Model d	Model e			Model f			Model g		Model h	Toplam
	a1	a2	b1	b2	c1	c2	c3	d1	e1	e2	e3	f1	f2	f3	g1	g2	h1	
"I" Silüet/İnce											X		X		X			3
Ampir/Yüksek bel çizgisi	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X		X		X	X	14
Form/Biçim	Model a		Model b		Model c			Model d	Model e			Model f			Model g		Model h	Toplam
	a1	a2	b1	b2	c1	c2	c3	d1	e1	e2	e3	f1	f2	f3	g1	g2	h1	
																		17

Simetrik	X		X	X	X		X	X	X	X	X		X			X	X	13
Asimetrik		X				X						X		X	X			5
Drapeli			X			X			X	X	X				X		X	7
Büzgülü	X	X		X	X		X	X		X		X				X		9
Jile	X				X			X		X					X			5
Yandan Yırtmaçlı							X									X		2
Sırt V -Geniş U dekolteli			X													X		2
Kruvaze Kapama/Anvelop		X				X					X	X	X					5
Ön Ortası Biye-Biritli-Düğmeli-Tokalı					X			X					X	X				4
Elbise Boyu: Uzun	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	17
Elbise Boyu: Midi					X					X								2
Abajur Tunik																	X	1
Kol Boyu:Uzun		X	X			X	X		X	X	X	X	X	X				10
Kol Boyu:Kısa	X			X				X							X	X		5
Takma Kol	X								X	X								3
Truvakar Kol					X												X	2
Raglan Kol		X		X			X	X			X				X	X		7
Japone Kol																	X	1
Karpuz Kol																X		1
Kol Ağızı Büzgülü Kol								X										1
Kol türü belirsiz					X	X						X	X	X				5
Manşet/Biye								X				X				X		3
Prenses Yaka (Düşük dekolteli)	X		X	X			X	X	X	X	X				X			9
Derin V Yaka		X			X	X											X	4
V Yaka													X					1
Devrik Kruvaze Yaka												X		X				2
Yüksek Yaka												X	X	X				3
İkili elbise (bluz+üst elbise)	X			X				X	X	X	X	X	X	X	X		X	11

Poiret'nin albümünde (Görsel 2) yer alan elbise modelleri Tablo 2'ye göre değerlendirildiğinde çoğunluğunun ampir (yüksek bel) silüete sahip oldukları görülür. Poiret'nin bu albümünde tasarımlarında hem 1790'ların 'Directoire'¹ dönemine (İmparatorluk silüeti) gönderme yaptığı hem de antik Yunan kitonunundan, Japon kimonosundan ve Kuzey Afrika kaftanlarından esinlendiği düşünülür (Polan and Tredre, 2009: 22). Poiret, vücudun korselerle abartılarak sıkıştırıldığı doğal olmayan 'S' form yerine, giysi tasarımlarını bel oyuntusu olmadan ince bir sütun şeklinde sunmuştur (Akdemir, 2016:13). Poiret özellikle imparatorluk silüetini sevdiği için bu forma sahip elbiseleri tasarlamış ve bunun için korsenin ortasındaki yapıyı kaldırmıştır. O, korse yerine sütyeni getirmiştir. Elbiseleri Iribe zayıf figürler üzerinde tasvir etmiş ve onlar çok az süslemeli, ince, uzun ve dar silüete sahiptir. Korsenin kadınların hayatından çıkmış olmasının bu tarzın "couture" gücünü azalttığı düşünülmüş ve Poiret "barbar" olmakla eleştirilmiştir (Polan and Tredre, 2009: 22; Kawamura, 2016: 111). Kadın beden hattını yeniden yorumlamayı amaçlayan tasarımcı, özellikle vücudun büst bölgesini ön plana çıkarmak için yükselttiği bel dikişini aşağıya doğru uzun ve düz biçimde indirerek ampir kesimli elbiseler tasarlamıştır (Akdemir, 2016: 13). Ayrıca oluşturduğu yüksek bel çizgisini vurgulamak için kuşak kullanmıştır (Öpöz, 2018: 68).

Poiret'nin "Les Robes De" albümündeki elbiseleri, çoğunlukla simetrik görünümlü olup bazı modellerde de asimetrik kesimlere yer verdiği görülür. Elbiselerde dökümlü kumaşlar, ince- uzun silüet üzerinde ampir/yüksek bel kesimli, büzgü ve drape detayları hakim olup, jile, kruvaze kapama, anvelop, ikili (gömlek/bluz ve üst elbise) elbise, yırtmaç, abajur tunik gibi model özelliklerine de rastlanmıştır. Yaka şekilleri arasında ise prenses, derin V yaka, devrik kruvaze yaka formları ön plana çıkmıştır. Poiret, elbise tasarımlarında öncü ve yenilikçi bir yaklaşım sergilerken beraberinde üzerinde önemli durulan ince terzilik becerilerini de değiştirmiştir. Özellikle drape tekniğini ustalıklı kullanmıştır. Bu teknik Poiret'in yeni modeller yaratmasında kaynak olmuştur. Böylece tasarımlarında dikiş detaylarını elemiş ve drapaj tekniğini kullanarak kumaşla doğal kıvrımlar oluşturmuş, sadelik ve şıklığı yakalamıştır (Akdemir, 2016:14).

Yine albümde elbiselerin kol dikişlerine ait detaylar sanatçının illüstrasyonları ifade etme gücü derecesinde anlaşıldığı şekli ile yorumlanmıştır. Kol formlarının yaka şekline bağlı olarak kumaşın geliş yönüne dikkat edildiğinde daha çok raglan veya takma kol formuna sahip oldukları düşünülür. Bazı modellerin kol takma biçimleri resimsel ifade biçimi (Pochoir tekniği) nedeniyle anlaşılamamıştır. Modellerin çoğunluğu uzun ve kapalı kol formuna sahiptir ve bu kol boyundaki modellerin kol ağzı formu dardır. Karpuz kol, kol ağzı büzgülü kol formlarının dirseğe yakın boyda oldukları, ayrıca truvakar kol ve manşet kullanımı da kollarda görülen diğer farklı detaylardır.

Tablo 3. "Les Robes De" Albümünde Yer Alan Elbiselerin Desen, Kumaş ve Süsleme Özellikleri

Desen	Model a		Model b		Model c			Model d	Model e			Model f			Model g		Model h	Toplam
	a1	a2	b1	b2	c1	c2	c3	d1	e1	e2	e3	f1	f2	f3	g1	g2	h1	
Geometrik			X	X							X							3
Çizgili	X						X					X				X		4
Bitkisel						X									X			2
Düz	X				X		X	X	X	X		X	X	X	X	X	X	12
Belirsiz		X																1
Kumaş	Model a		Model b		Model c			Model d	Model e			Model f			Model g		Model h	Toplam
	a1	a2	b1	b2	c1	c2	c3	d1	e1	e2	e3	f1	f2	f3	g1	g2	h1	
Brokar			X	X		X												3

¹ Directoire Dönemi: 2 Kasım 1795-10 Kasım 1799 Fransız Devriminin son dört yılını kapsar. Fransa'da dekoratif sanatlar, moda ve özellikle mobilya tasarımında Neoklasik formların uygulandığı dönemdir (URL 12).

İpek Saten																	X	1
Tül/Şifon	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	15
Lame/Dore														X				1
İşlemeli Kumaş		X		X							X				X			4
Belirsiz	X	X	X	X	X		X	X	X	X		X	X	X	X	X		14
Süsleme Detayları	Model a		Model b		Model c			Model d	Model e			Model f			Model g		Model h	
	a1	a2	b1	b2	c1	c2	c3	d1	e1	e2	e3	f1	f2	f3	g1	g2	h1	17
Püskül						X												1
Kürk			X								X				X			3
Kuşak detayı	X								X	X		X						4
Aplike (Gül)/Süs Düğmeli							X						X	X			X	4
Fiyonk/Yandan Bağlamalı			X			X										X		3
Bağcık ve Püskül				X			X	X								X		4
Dantel Şerit	X																	1
Metal Zincir/Broş					X							X			X			3
İşleme/İşlemeli Harç		X		X						X							X	4

Tablo 3'e göre Poiret'nin elbiselerinin çizgili, geometrik, bitkisel desen özelliklerine sahip olanlarının yanı sıra büyük bir çoğunluğunun desensiz ya da düz olduğu görülür. Poiret' nin "Les Robes De" albümünde yer alan elbiselerin dikilmiş, gerçek üretimleri ile ilgili kaynaklar oldukça kısıtlıdır. Bu nedenle albümde yer alan kumaş türleri illüstrasyonlardan anlaşıldığı ve Poiret'nin 1910'larda ürettiği diğer tasarımlarının incelenmesi ile tespit edilmiştir. Örneğin Poiret, tasarımlarında kadife, ipekli veya saten (URL 13; URL 14) kumaşları sıklıkla kullanmasına rağmen baskı tekniği nedeni ile albümdeki kumaşlar anlaşılamamıştır. Anlaşılabilen kumaşlar ise tül veya şifon, brokar, ipek saten veya işlemeli kumaşlar olarak ifade edilebilir. Yapılan araştırmalarda görsel 2'de yer alan Model h'nin (Josephine elbise - 1907) daha önceden dikilmiş olması nedeni ile kumaşının tül ve ipek saten olduğu tahmin edilmektedir (Görsel 3). Ayrıca Poiret tasarımlarında dökümlü kumaşları kullandığı bilinmektedir. Poland ve Tredre (2009: 22) Poiret' nin tasarım sürecinde dökümlü kumaşları kullanmasının modanın modern biçimlerinin kaynağı olarak belirtmiştir. Yine Blackman (2007: 10), model g (g1) ile ilgili (Görsel 2) "kürklü kollu altın brokar bluz, Poiret'in gece elbisesinin rengini dengelerken diğer elbise (g2) doğrudan 18. yüzyılda başlarında kullanılan kombinezon² elbisesine atıfta bulunuyor" şeklinde belirtmiş ve illüstrasyonun kumaş türü ve modelin ilham kaynağı hakkında ipuçları vermiştir.

² Chemise/Gömlek/Kombinezon Elbise:18. yüzyılın son çeyreğinde çıkan kadınların elbiselerinin içine giydikleri bir tür iç elbisedir (URL 16).

Görsel 3. "Josephine Dress" - 1907 - Les Robes De Albümü- 1908 (URL 15).

Elbiselerin kol ağzı ve etek uçlarında püskül veya kürk, yan dikişlerde yırtmaç, arka ortası veya yan dikişlerde fiyonk, yakalarda şerit dantel süslemeler, yüksek bel çizgisinde süslü kuşak detayları, yaka kenarlarında dantel veya şerit harçlar, ön ortasında püsküllü bağcıklar, sıralı düğmeler, broş, gül, yanlarda çiçek formlu düğmeler elbiselerde tespit edilen süsleme detayları arasındadır. Polan ve Tredre (2009: 22) Poiret' nin yüksek bel dikişi üzerinde yer alan kuşak detayı için "büst bölgesini ön plana çıkarmada kullandığı bir ayrıntı" olduğunu belirtmiştir.

Poiret' ye özgü diğer bir süsleme tekniği ise ismi ile anılan "Poiret Gülü" dür. Poiret, organzeden tasarladığı kendi gül formunu tasarımlarında sıklıkla kullanmıştır. Bu gülün illüstrasyonu, İribe tarafından O'na olan saygısının bir ifadesi olarak tasvir edilmiştir (Koda ve Bolton, 2007: 98). İribe' nin çizdiği bu gül Poiret tarafından, elbise etiketlerinde kullandığı tahmin edilebilir (Görsel 1).

Les Robes De albümü ile Poiret, moda sahnesinde o güne kadar hiç görülmeyen bir sadeleşme ile gelir. O'nun yarattığı tasarımlar yeniliğin başlangıcı olarak adlandırılabilir (Akdemir, 2016: 13). Tasarımcı 20. yüzyılda dikkati giysinin formundan çok yüzeye, işlemelere ve renklere çekmiştir. Tasarımcı dikkat çekmesini istediği kısımları ise form değil, renk ve işlemler ile vurgulamıştır (Öpöz, 2018: 68).

Sonuç

Poiret meslek hayatı boyunca tasarımlarını yaptığı bilinen "abajur" tunik, "harem" pantolonu gibi ikonik giysilerinin aksine "Les Robes De" albümünde kullandığı elbise formları yenilikçi bir düşüncenin ürünü olarak nitelenir. Bu yenilikçi düşünceye dayalı albümdeki kıyafetlerin, Directoire tarzı ile birlikte yanı sıra Yunan kitonundan, Japon kimonosundan ve Kuzey Afrika kaftanlarından esinlenerek tasarlamış olduğu çalışmada belirtilmiştir. Araştırmanın sınırlılıkları (kaban ve başlıklar hariç) kapsamında albümdeki elbiselere ilişkin ulaşılan sonuçlar şöyledir:

Paul Iribe, tasarımları antika mobilya parçaları, dekoratif sanat eserleri ve eski usta tabloları dahil olmak üzere şık ve siyah-beyaz fonlardan oluşan arka planlarla düzenleyerek yan yana koymuştur. Iribe bu arka planları, tasarımları ön plana çıkarmak için monokrom fonlarla çalışmış; bu durum renkli olarak tasvir edilen elbiselerin daha canlı ve doygun görünmesini sağlamıştır.

Araştırmada Paul Iribe'nin pochoir baskı tekniği uygulaması sonucunda görülen doygun ve parlak renkler arasında en çok beyaz, krem, ikinci olarak ise sarıyı kullandığı belirlenmiştir. Saçlarda ise en çok siyah rengi kullanmıştır. Albümde Poiret'nin tasarımlarında kontrast renklerin (yeşil-kırmızı), sıcak (sarı-kırmızı), sıcak ve soğuk (sarı-mavi), soğuk, (mavi-lacivert) renklerin bir arada kullandığı görülmüştür. Kullandığı bu teknik ve seçtiği arka planlar ile Paul Iribe, Poiret'in elbiselerini grafiksel açıdan yaratıcı bir yaklaşımla şık bir şekilde düzenlenmiştir. İlaveten Iribe albümdeki illüstrasyonlarda kullandığı mankenleri tipik fotoğrafçı stüdyosu pozları şeklinde resmederek yaratıcı bir yaklaşım sergilemiştir. Ayrıca bu yaratıcı yaklaşım geleceğin moda çizimlerini ve fotoğrafçılığını etkilemiş olduğu aynı zamanda sanat ve moda arasındaki ilişkiyi pekiştirdiği (URL 10) söylenebilir.

Kadın vücudunu korsenin abartılı şekilde sıkıştırıldığı doğal olmayan 'S' formundan kurtaran Poiret, doğal vücut formunu korumayı yeniden gündeme getirdiği için de ona yenilikçi denilmektedir. Hatta bu elbiselerin içine giyilmesi için sütyeni geliştirmiştir. Elbiseler ağırlıklı olarak ince, uzun ve dar hatlara, ampir/yüksek bel hattına, kapalı uzun kollara, düşük dekolteli prenses yaka formlarına sahiptir. İmparatorluk (Directoire) tarzını yansıtan yüksek bel çizgisi ile büst bölgesini öne çıkarmaya çalışan Poiret, bu hattı vurgulamak için çoğunlukla kuşak kullanmıştır.

Elbiselerin çoğunlukla simetrik, bazılarının ise asimetrik görünümüne sahip detayları olduğu görülür. Yüksek terzilik becerilerine sahip olan Poiret, drape tekniğini elbiselerinde büyük bir incelik kullanmış ve drapenin yanı sıra büzgü tekniğini de sıklıkla kullanmıştır. Kullandığı bu teknikler, onun tasarımlarında dökümlü kumaşlar ile çalışmayı tercih ettiğini bize düşündürür.

Kumaş yüzeylerinin çoğunlukla desensiz ve düz olduğu görülür. Ancak çizgili, geometrik, bitkisel desen özelliklerine sahip elbiselerin de olduğu ve bu desen özelliklerinin kumaşa nasıl kazandırıldığı (dokuma, baskı veya işlenerek mi) ile ilgili pochoir baskı tekniği nedeni ile anlaşılamamıştır. Albümde yer alan kumaş türleri yine illüstrasyonlardan anlaşıldığı ve dönemindeki diğer tasarımları incelendiği ölçüde tül, şifon, brokar, ipek saten olabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Ancak kumaş desenlerinde olduğu gibi kumaş türleri de çoğu elbisede belirlenememiştir.

Kimi zaman jile ile kimi zaman kollu elbiseleri bluzla ikili kombinleyerek sıklıkla kullanıldığı görülür. Bluzların krem veya beyaz renkte dantel fistolu, şifon veya tül kumaşlardan tasarlandığı düşünülmektedir.

Elbiselerdeki süslemeler az ve sade niteliktedir. Her elbisede tek veya iki kez kullanılmış püskül, fiyonk, şerit dantel, bağcık, broş, işleme, gül formu gibi süsleme detaylarına rastlamak mümkündür.

Poiret'nin reklamın önemini kavramış olması, bunun için logo, etiket bastırması, tasarımlarını illüstrasyonlarını sanatçılarla işbirliği yaparak albüm haline dönüştürerek yayınlaması, daha geniş kitlelere ulaşmak için girişimlerde bulunması, yaratıcı ve pazarlamacı kişiliğinin en belirgin örnekleri arasındadır. Onun geliştirdiği bu pazarlama stratejilerinin günümüz moda anlayışını dahi etkilediği düşünülür. Bu açıdan Paul Poiret'nin "Les Robes De" albümünün moda illüstrasyonunun tarihi açısından önemli bir yere sahip olduğu ve bu albüm ile dönem modasına katkı sağladığı sonucuna ulaşılabilir. Bu nedenle dünya moda tarihine yön veren moda tasarımcısı Poiret hakkında daha geniş araştırma ve incelemelerin yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

- Akdemir, Nihan. "Modada Yeniliklerin Öncüsü: Paul Poiret". Akademik Sanat; Sanat, Tasarım ve Bilim Dergisi, Cilt 1, Sayı 2, 10-19, 2016.
- Akbulut, Yavuz. Bilimsel Araştırma Yöntemleri: Verilerin Analizi. (Editör: Adile Aşkın Kurt), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları, 139-158, 2013.
- Baudot, François. Modanın Yüzyılı. (çev: Noyan Ataklı), İstanbul: Güncel Yayıncılık, 2001.
- Blackman, Cally. 100 Years of Fashion Illustration, London: Laurence King Publishing, 2007.
- Fogg, Marnie. Modanın Tüm Öyküsü.(çev: Emre Gözgülü), İstanbul: Hayalperest Yayınevi, 2014.
- Hopkins, Jhon. Fashion Drawing. London: AVA Publishing (UK) Ltd, 2010.
- Kawamura, Yuniya. Moda-loji: Moda Çalışmalarına Giriş. (çev: Şakir Özudoğru), İstanbul: Ayrıntı Yayınları, 2016.
- Kang Hee-Myung and Kim, Hye-Kyung. "A Study of Fashion Art Illustration, Journal of Fashion Business".Volume 6, No. 3, 94-109, 2002.
- Koda, Harold and Bolton, Andrew. Poiret. New York: Metropolitan Museum of Art / Yale University Press, 2007.
- Kudriavtseva, Katya. Fashion and Transgression: Indecent, decent, chic: Marketing Orientalist Fashion in France 1907-1914. Los Angeles: Fisher Gallery, University of Southern California University Park, 2003.

- Mehralı, Nuray. "Moda Akımlarının, Giysi Koleksiyonu Oluşum Sürecine Etkisinin Araştırılması", (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Arel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2015.
- Özüdoğru, Şakir. "Modern Sanat Akımları ve Moda". İdil, Sanat ve Dil Dergisi, Cilt 2, Sayı 6, 210-238, 2013. DOI: 10.7816/ıdil-02-06-11. <https://www.idildergisi.com/makale/pdf/1354662190.pdf>
- Öpöz Neslihan. "20. Yüzyıldan Günümüze Tekstil Yüzey Tasarımının Giyim Tasarımına Yansımaları" (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tekstil Anasanat Dalı, İstanbul, 2018.
- Polan, Brenda and Tredre Roger. The Great Fashion Designers. New York: Berg is the imprint of Oxford International Publishers Ltd., 2009.
- Sünerli Esra ve Şahin, Yüksel. "Moda İllüstrasyonunda Yeni İfade Biçimleri Üzerine". Jass Studies The Journal of Academic Social Science Studies, Number 68, Summer 1, 183-194, 2018. Doi number: <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS7658>.
- Sünerli Topan Esra. Moda İllüstratörleri I, Moda İllüstrasyonu. (Editör: Doç. Dr. Tülay Kayabekir), Erzurum: Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, 2022.
- Troy, Nancy J. Couture Culture: A Study in Modern Art and Fashion, Cambridge: The MIT Press, 2003.
- Uysal, Feyza. "Sanat Akımları ve Moda Bağlamında Güncel Uygulamalar". (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara, 2017.

İnternet Kaynakları:

- URL 1: <https://www.bilan.ch/story/en-habillant-lepoque-de-paul-poiret-est-reedite-243648869641>, Erişim: 2022.
- URL 2: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Evening_coat_MET_83.99_label_CP3.jpg, Erişim: 2022.
- URL 3: <https://www.britannica.com/art/pochoir>, Erişim: 2022.
- URL 4: <https://tr.leskanaris.com/16957-paul-iribe.html>, Erişim: 2022.
- URL 5: <https://fashionheritage.eu/art-pour-fashion-paul-iribe-pour-paul-poiret/>, Erişim: 2022.
- URL6: <https://www.palaisgalliera.paris.fr/fr/oeuvre/les-robres-de-paul-poiret-racontees-par-paul-iribe>, Erişim: 2022.
- URL 7: <https://illustratorslounge.com/fashion/fashion-fridays-paul-iribe-1883-1935/>, Erişim: 2022.
- URL 8: <https://illustratorslounge.com/fashion/fashion-fridays-paul-iribe-1883-1935/>, Erişim: 2022.
- URL 9: <https://archive.org/details/lesrobresdepaulpo00irib/page/n5/mode/2up>, Erişim: 2022.
- URL 10: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/121190>, Erişim: 2022.
- URL 11: <https://womens-fashion.lovetoknow.com/fashion-designers/paul-poiret>, Erişim: 2022.
- URL 12: https://en.wikipedia.org/wiki/Directoire_style, Erişim: 2022.
- URL 13: <https://www.decolish.com/PaulPoiret.html>, Erişim: 2022.
- URL 14: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search?q=Paul+Poiret&sortBy=Relevance&pageSize=0>, Erişim: 2022.
- URL 15: <https://lilyabsinthe.com/paul-poiret-and-fashion-trends-1907-1908/>, Erişim: 2022.
- URL 16: https://clothingtextiles.ualberta.ca/dhe_chemise-dress/, Erişim: 2022.

EXAMINING THE DRESSES IN PAUL POIRET'S "LES ROBES DE" ALBUM

Menekşe SAKARYA

ABSTRACT

Poiret has cooperated with artists throughout his professional life and made various initiatives to market his designs as a work of art. In 1908, the album "Les Robes de", which was drawn by the young painter Paul Iribe with Pochoir technique and consisting of only 250 editions, is among the most important of these initiatives. In this study, it is aimed to investigate the contribution of Poiret to the period fashion by investigating the silhouette and model features of the dresses in the album due to the fact that the album is found to be important for the history of fashion illustration. Content analysis method from qualitative research patterns was used in the study. All of the dresses, coats and headdresses in the album consisting of ten fashion plates formed the universe of this research. In line with the limitations of the research, all seventeen dress illustrations in the album formed the sample of the study. The dresses were categorized and tabulated through the garment review form created. The features of the dresses were interpreted in accordance with the findings obtained. It has been observed that the dresses in the album, which is described as the 'Directoire' collection, have a high waistline and the female body, freed from the corset, has straight downward lines in an innovative form.

Keywords: Fashion illustration, Paul Poiret, Paul Iribe, "Les Robes De" album, Fashion design